ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Health & Research Journal

Vol 4, No 2 (2018)

Volume 4 issue 2 April - June 2018

Health and Research Journal [peer review] ISSN:2459-3192

International Journal of Research and Review in Health Sciences

Volume 4 issue 2 April 2018

Editorial

THE USE OF POCT IN COMMUNITY HEALTH CARE

Special Articles

DIAGNOSIS, MONITORING AND PROGNOSIS OF SECONDARY BRAIN DAMAGE IN ICU PATIENTS WITH TRAUMATIC BRAIN INJURIES

THE CORTICOSTEROIDS IN AESTHETICS

Research Articles

KNOWLEDGE OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION IN RELATION TO RISK FACTORS OF HEART DISEASE

THE ROLE OF USING A SPECIAL SUPPORT SURFACE IN HEEL PRESSURE ULCERS APPEARANCE IN INTENSIVE CARE UNIT PATIENTS

Published in cooperation with the Postgraduate Program "Intensive Care Units", the Hellenic Society of Nursing Research and Education and the Helerga

Knowledge of patients with acute myocardial infarction in relation to risk factors of heart disease

Christina Gkika, Georgios Vasilopoulos

doi: 10.12681/healthresj.19227

To cite this article:

Gkika, C., & Vasilopoulos, G. (2018). Knowledge of patients with acute myocardial infarction in relation to risk factors of heart disease. *Health & Research Journal*, *4*(2), 89–98. https://doi.org/10.12681/healthresj.19227

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 23/01/2026 15:00:40

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΓΝΩΣΕΙΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΟΞΥ ΕΜΦΡΑΓΜΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ ΝΟΣΟΥ

Γκίκα Χριστίνα[1], Βασιλόπουλος Γεώργιος[2]

1. Νοσηλεύτρια ΤΕ, MSc, Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών, Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Ερυθρός Σταυρός»
2. Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

DOI: 10.5281/zenodo.1400218

Περίληψη

Εισαγωγή: Το ΟΕΜ σχετίζεται άμεσα με συγκεκριμένους προδιαθεσικούς παράγοντες κινδύνου, οι οποίοι αν είχαν τροποποιηθεί εγκαίρως, πιθανών δε θα είχαν οδηγήσει στην εκδήλωση της νόσου.

Σκοπός: Η διερεύνηση των επιπέδων ενημέρωσης ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με του προδιαθεσικούς παράγοντες.

Μεθοδολογία: Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση άρθρων σε Ελληνικά και Ξενόγλωσσα αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά, σε διεθνείς βάσεις δεμένων με τις Λέξεις Κλειδιά στα Ελληνικά και στα Αγγλικά, σε όλους τους πιθανούς συνδυασμούς.

Αποτελέσματα: Ένα μικρό ποσοστό των ασθενών παρουσιάζει καλό επίπεδο γνώσης σχετικά με τους προδιαθεσικούς παράγοντες εμφάνισης της νόσου. Το καλό επίπεδο γνώσης σχετίζεται άμεσα με το άρρεν φύλο και το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Εστιάζοντας σε ασθενείς με ΟΕΜ υπάρχει έλλειψη καλού επιπέδου γνώσης, αλλά σε μικρότερο ποσοστό σε σχέση με του λοιπούς καρδιολογικούς ασθενείς. Η εφαρμογή επιθετικών εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο την ενημέρωση του πληθυσμού είναι ο κύριος τρόπος αντιμετώπισης της αυξανόμενης εμφάνισης της ασθένειας. Σε αυτή την εκπαιδευτική διαδικασία κύριο ρόλο διαδραματίζει το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, το οποίο πρέπει να ενθαρρύνεται να εκπαιδεύει τους ασθενείς σχετικά με την εμφάνιση και την εξέλιξη της νόσου, τους προδιαθεσικούς παράγοντες και τα μέτρα πρόληψης, κατά την παροχή υπηρεσιών υγείας.

Συμπεράσματα: Δεν υπάρχουν αρκετές μελέτες στη βιβλιογραφία που να εκτιμούν τις γνώσεις ασθενών με ΟΕΜ σχετικά με τους προδιαθεσικούς παράγοντες. Νέες μελέτες πρέπει, επομένως, να διενεργηθούν με στόχο την λεπτομερέστερη απεικόνιση του επιπέδου γνώσεων, καθώς η απεικόνιση των γνώσεων θα συμβάλει στη χάραξη νέων πολιτικών υγείας που θα οδηγήσουν στην πρόληψη εκδήλωσης της νόσου.

Λέξεις κλειδιά: Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου, γνώσεις, ασθενείς, ενημέρωση, παράγοντες κινδύνου.

Υπεύθυνος αλληλογραφίας: *Γκίκα Χριστίνα, Σταυροπούλου 26, Κυψέλη, 6944204181, e-mail: oikox@yahoo.it*

REVIEW

KNOWLEDGE OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION IN RELATION TO RISK FACTORS OF HEART DISEASE

Gkika Christina[1], Vasilopoulos Georgios[2]

1. RN, MSc, Emergency Room, General Hospital of Athens «Hellenic Red Cross», Greece
2. Assistant Professor, Nursing Department, University of West Attica, Greece

DOI: 10.5281/zenodo.1400218

Abstract

Background: Acute myocardial infarction is directly related to specific predisposing risk factors. Some of these factors, if modified in time, would probably not have led to the disease.

Aim: To investigate the levels of information for patients with acute myocardial infarction in relation to predisposing factors.

Methodology: For the study's needs, a thorough review of articles in Greek and foreign-language scientific journals, in databases such as PubMed and Scopus, using the key words in Greek and in English, in all possible combinations.

Results: According to literature it appears that only a small percentage of patients have a good level of knowledge about the predisposing factors of the disease. Also, the good level of knowledge is directly related to the male gender and the highest level of education. Focusing on patients with Acute Myocardial Infarction is lacking a good level of knowledge, but in a smaller percentage than other cardiac patients. The implementation of aggressive educational strategies aimed at informing the population is the main way to tackle the growing incidence of the disease. In this educational process, medical and nursing staff play a key role, which should be encouraged to educate patients about the onset and progression of disease, predisposing factors and prevention measures when providing health services.

Conclusions: There are not enough studies in the literature to estimate the knowledge of patients with acute myocardial infarction on predisposing factors. New studies should therefore be carried out with a view to providing a more detailed picture of the level of knowledge, as the depiction of knowledge will contribute to the development of new health policies that will lead to the prevention of the disease.

Key words: Acute myocardial infraction, knowledge, patients, information, risk factors.

Corresponding author: *Gkika Xristina, Stavropoulou 26 Kipseli, 6944204181, e-mail: oikox@yahoo.it*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα καρδιαγγειακά νοσήματα αποτελούν την πρώτη αιτία θανάτου παγκοσμίως και το γεγονός αυτό οφείλεται άμεσα με τον τρόπο ζωής. Στη βιβλιογραφία αναφέρεται ότι η επίπτωση των καρδιαγγειακών νοσημάτων είναι μικρότερη μεταξύ των γυναικών απ' ότι στους άνδρες πριν την ηλικία των 50 ετών.[1] Ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες κινδύνου είναι η αθηροσκλήρωση σε συνδυασμό με γενετικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.[1-14]

Το κάπνισμα αποτελεί τον σημαντικότερο τροποποιήσιμο παράγοντα κινδύνου εκδήλωσης Οξέος Εμφράγματος Μυοκαρδίου (ΟΕΜ) και η διακοπή του οδηγεί σε σημαντική μείωση της θνητότητας.[1] Αντίθετα με το κάπνισμα, η αρτηριακή υπέρταση αποτελεί σιωπηρό παράγοντα κινδύνου, με συχνότητα που σε ορισμένες χώρες αγγίζει το 30% του γενικού πληθυσμού και έχει δυσμενή πρόγνωση όταν συνδυάζεται με άλλους παράγοντες κινδύνου όπως το μεταβολικό σύνδρομο ή το σακχαρώδη διαβήτη. Επιπλέον, αρκετές περιγραφικές μελέτες παρατήρησης υποστηρίζουν ότι ψυχολογικοί παράγοντες, όπως το άγχος και η κατάθλιψη δύνανται να σχετίζονται με την εμφάνιση της στεφανιαίας νόσου αλλά και να επιδρούν δυσμενώς στην πρόγνωσή της.[2,3]

Η πρόληψη της καρδιαγγειακής νόσου είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την μείωση της νοσηρότητας και της θνητότητας. Η γνώση των τροποποιήσιμων παραγόντων κινδύνου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αλλαγή του τρόπου ζωής. Έρευνες που εστιάζουν στην εκτίμηση του επιπέδου γνώσεων τόσο του γενικού πληθυσμού όσο και των ατόμων που πάσχουν από καρδιαγγειακά νοσήματα, μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη αποτελεσματικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.[1-14]

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση του βαθμού ενημέρωσης ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με τους προδιαθεσικούς παράγοντες.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση άρθρων σε Ελληνικά και Ξενόγλωσσα αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά σε διεθνείς βάσεις δεδομένων όπως PubMed και Scopus με τις λέξεις κλειδιά: «Οξύ Έμφραγμα Μυοκαρδίου», «γνώσεις», «ασθενείς», «ενημέρωση», «παράγοντες κινδύνου» στα Ελληνικά και "Acute Myocardial Infraction", "knowledge", "patients", "information", "risk factors" στα Αγγλικά, σε όλους τους πιθανούς συνδυασμούς.

Αρχικά η αναζήτηση ανέδειξε 275 άρθρα συνολικά, από όλες τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και με όλες τις λέξεις κλειδιά. Από τη μελέτη του τίτλου τα άρθρα περιορίστηκαν σε 125. Στη συνέχεια τα 70 άρθρα που είχαν δημοσιευθεί το λιγότερο προ 15 ετών απορρίφθηκαν. Μετά από μελέτη των περιλήψεων των υπόλοιπων 55άρθρων απορρίφθηκαν 41, καθώς το θέμα που πραγματεύονταν δεν σχετιζόταν με την παρούσα μελέτη. Τελικά μελετήθηκαν 14 άρθρα εκ των οποίων απερρίφθησαν τα 7 διότι δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής τα οποία ήταν: η γλώσσα συγγραφής να ήταν στα ελληνικά ή στα αγγλικά (κείμενο ή περίληψη)

και η μελέτη να περιλαμβάνει διερεύνηση των επιπέδων ενημέρωσης ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με του προδιαθεσικούς παράγοντες. Στο Διάγραμμα ροής 1 παρουσιάζεται η διαδικαασία που ακολουθήθηκε.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας ανασκόπησης, οι ασθενείς με ΟΕΜ παρουσιάζουν μικρό επίπεδο γνώσης σχετικά με τους προδιαθεσικούς παράγοντες. Το καλό επίπεδο γνώσης σχετίζεται άμεσα με το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης του ασθενούς. Οι περισσότεροι ερευνητές ανά τον κόσμο εστιάζουν στην εφαρμογή εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο την ενημέρωση των ασθενών με ΟΕΜ ως τον κύριο τρόπο αντιμετώπισης της αυξανόμενης επανεμφάνισης της ασθένειας. Η αναζήτηση βιβλιογραφίας έδειξε ότι λίγες μελέτες σχετικά με το θέμα έχουν διενεργηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ η αναζήτηση βιβλιογραφίας δεν ανέδειξε αντίστοιχες μελέτες στην Ελλάδα.

Όπως προαναφέρθηκε η παρούσα συστηματική ανασκόπηση κατέληξε στη μελέτη 7 άρθρων. Η πλειονότητα των άρθρων που εντάχθηκαν τελικά στη μελέτη αφορούσαν πολυκεντρικές προοπτικές μελέτες παρατήρησης (n=3), 3ήταν προοπτικές μελέτες παρατήρησης και 1 ήταν Προοπτική Συγχρονική μελέτη συσχετίσεως. Οι περισσότερες έρευνες (n=6) χρησιμοποίησαν ερωτηματολόγια για την εκτίμηση των γνώσεων, ενώ 1 χρησιμοποίησε τη μέθοδο της συνέντευξης.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παρούσα ανασκόπηση ανέδειξε κάποια σημαντικά αποτελέσματα σχετικά με την ενημέρωση ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με τους προδιαθεσικούς παράγοντες. Ειδικότερα: Οι Zuhaid και συν.,[15] διενέργησαν μελέτη στο Πακιστάν για να εκτιμήσουν το επίπεδο γνώσης ασθενών με ΟΕΜ σχετικά με τους τροποποιήσιμους προδιαθεσικούς παράγοντες των καρδιαγγειακών ασθενειών. Για τις ανάγκες της μελέτης τους οι ασθενείς κλήθηκαν να απαντήσουν σε κατάλληλα διαμορφωμένες ερωτήσεις. Η μελέτη τους ήταν προοπτική μελέτη παρατήρησης, στην οποία συμμετείχαν ασθενείς οι οποίοι προσήλθαν στο ΤΕΠ του νοσοκομείου για αντιμετώπισης ΟΕΜ για πρώτη φορά. Τα αποτελέσματα της μελέτης τους έδειξαν ότι μόλις το 28,3% των ασθενών παρουσίασε καλό επίπεδο γνώσης. Επίσης, το καλό επίπεδο γνώσης σχετίζεται άμεσα με το άρρεν φύλο και το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Γενικά επισήμαναν ότι υπάρχει μειωμένο επιπέδο γνώσης μεταξύ των ασθενών με ΟΕΜ σχετικά με τους τροποποιήσιμους προδιαθεσικούς παράγοντες της νόσου και προτείνουν την εφαρμογή επιθετικών εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο την ενημέρωση του πληθυσμού ως τον κύριο τρόπο αντιμετώπισης της αυξανόμενης εμφάνισης της ασθένειας.

Με τη μελέτη των Zuhaid και συν.,[15] συμφωνούν οι Ahmed και συν.,[16] οι οποίοι διενήργησαν μελέτη με στόχο την αξιολόγηση των παραγόντων κινδύνου εκδήλωσης έμφραγμα του μυοκαρδίου στη Σαουδική Αραβία και καθιέρωση μιας αλλαγής του τρόπου ζωής για τη μείωση της συχνότητας εμφάνισης καρδιακών παθήσεων. Η

συγκεκριμένη μελέτη ήταν προοπτική μελέτη παρατήρησης, στην οποία συμμετείχαν 39 ασθενείς που προσήλθαν στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) ενός νοσοκομείου για αντιμετώπιση ΟΕΜ για πρώτη φορά και κλήθηκαν να απαντήσουν σε δομημένο ερωτηματολόγιο εκτίμησης της γνώσης σχετικά με τους τροποποιήσιμους προδιαθεσικούς παράγοντες για ΟΕΜ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης τους, μόλις το 14% των ασθενών παρουσίασε καλό επίπεδο γνώσης. Όπως επισημαίνουν οι ερευνητές, το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό πρέπει να ενθαρρύνεται να εκπαιδεύει τους ασθενείς σχετικά με την εμφάνιση και την εξέλιξη της νόσου, τους προδιαθεσικούς παράγοντες και τα μέτρα πρόληψης, κατά την παροχή υπηρεσιών υγείας. Κύριο μειονέκτημα της μελέτης αυτής είναι ο μικρός αριθμός του δείγματος.

Οι Khan και συν.,[17] πραγματοποίησαν προοπτική μελέτη παρατήρησης στο Πακιστάν με στόχο την εκτίμηση της γνώσης ασθενών με ΟΕΜ σχετικά με τους τροποποιήσιμους προδιαθεσικούς παράγοντες των καρδιακών ασθενειών. Στη μελέτη τους εντάχθηκαν 720 ασθενείς που προσήλθαν στο ΤΕΠ ενός νοσοκομείου για αντιμετώπιση ΟΕΜ για πρώτη φορά, οι οποίοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε τυπικό ερωτηματολόγιο εκτίμησης γνώσης σχετικά με τους τροποποιήσιμους προδιαθεσικούς παράγοντες των καρδιακών ασθενειών. Με την εργασία αυτή μελετήθηκαν 4 παράγοντες κινδύνου. Οι συμμετέχοντες που γνώριζαν τρεις από τους τέσσερις παράγοντες κινδύνου θεωρήθηκε ότι έχουν καλό επίπεδο γνώσης. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης τους το 42% των ασθενών παρουσίασε καλό επίπεδο γνώσης. Επίσης, το καλό επίπεδο γνώσης των ασθενών σχετίζεται με το επίπεδο εκπαίδευσης των ασθενών (άνω των 10 ετών), το υψηλότερο επίπεδο σωματικής άσκησης και με την αποχή από το κάπνισμα. Τέλος, όπως επισημαίνουν οι ερευνητές, η εφαρμογή επιθετικών εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο την ενημέρωση του πληθυσμού είναι ο κύριος τρόπος αντιμετώπισης της αυξανόμενης εμφάνισης της ασθένειας.

Οι Abed και συν.,[18] διεξήγαγαν μελέτη στην Ιορδανία με στόχο την εκτίμηση του επιπέδου συνειδητοποίησης των τροποποιήσιμων παραγόντων κινδύνου και της αντίληψης της ευπάθειας για εμφάνιση ΟΕΜ μεταξύ των ασθενών της Ιορδανίας και τον καθορισμό της ανεξάρτητης συσχέτισή τους. Ήταν μια πολυκεντρική και προοπτική μελέτη παρατήρησης στην οποία εισήχθησαν 231 καρδιολογικοί ασθενείς. Ο αντιληπτός κίνδυνος, η συνειδητοποίηση των παραγόντων κινδύνου και του προφίλ κινδύνου συλλέχθηκαν από αυτοαναφορές των ίδιων των ασθενών, αλλά και από ιατρικές καταγραφές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής οι αντιληπτοί και πραγματικοί κίνδυνοι εμφάνισης ΟΕΜ δεν ήταν ιδιαίτερα συνεκτικοί, παρόλο που οι ασθενείς είχαν, κατά μέσο όρο, δύο τροποποιήσιμους παράγοντες και γνώριζαν για αυτούς. Η συνειδητοποίηση των παραγόντων κινδύνου εξηγούσε ανεξάρτητα το 3,5% της διακύμανσης του αντιληπτού κινδύνου. Τέλος, ο κίνδυνος εμφάνισης ΟΕΜ υποτιμάται μεταξύ των καρδιολογικών ασθενών και συνδέεται ελάχιστα με τη συνειδητοποίηση των παραγόντων κινδύνου

ΟΕΜ. Μειονέκτημα της μελέτης είναι ότι δεν μελετήθηκαν μόνο οι ασθενείς με ΟΕΜ, αλλά ασθενείς με κάθε είδους καρδιολογική νόσο.

Οι Migliaresi και συν.,[19] διενήργησαν έρευνα στην Ιταλία με στόχο την εκτίμηση της γνώσης των προδιαθεσικών παραγόντων κινδύνου καρδιαγγειακών παθήσεων ασθενών με ιστορικό ΟΕΜ συγκριτικά με τον γενικό πληθυσμό. Η μελέτη τους ήταν προοπτική συγχρονική μελέτη συσχετίσεως στην οποία εισήχθησαν 61 ασθενείς με ιστορικό ΟΕΜ <50 ετών και 3749 άτομα από τον γενικό πληθυσμό <50 ετών. Και οι 2 ομάδες ασθενών συμπλήρωναν ερωτηματολόγια εκτίμησης γνώσης των προδιαθεσικών παραγόντων κινδύνου καρδιαγγειακών παθήσεων κατά την επίσκεψή τους στον οικογενειακό τους ιατρό. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης τους δεν παρατηρήθηκαν διαφορές στις απαντήσεις των δύο ομάδων. Τέλος, και στις δύο ομάδες η ελλιπής γνώση επί των προδιαθεσικών παραγόντων κινδύνου καρδιαγγειακών παθήσεων σχετιζόταν με το χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης.

Οι Adhikari και Bhandari διενήργησαν μελέτη με στόχο την αξιολόγηση της γνώσης και της πρακτικής των υπερτασικών ασθενών σχετικά με την πρόληψη ΟΕΜ. Η μελέτη αυτή ήταν πολυκεντρική προοπτική μελέτη παρατήρησης στην οποία εισήχθησαν 96 ασθενείς με Αρτηριακή Υπέρταση. Τα δεδομένα της μελέτης συλλέχτηκαν με τη μέθοδο της συνέντευξης, με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (60,4%) είχαν υψηλό επίπεδο γνώσης για την πρόληψη εμφράγματος του μυοκαρδίου, ενώ το 39,6% είχε χαμηλό επίπεδο γνώσης. Ομοίως, το 57,3% των ασθενών είχε καλές πρακτικές. Ωστόσο, το 42,7% είχε κακή πρακτική. Η μελέτη αυτή έδειξε, επίσης, σημαντική συσχέτιση των γνώσεων με το φύλο, την εκπαίδευση και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση. Τέλος, υπήρξε σημαντική συσχέτιση της πρακτικής με την εθνικότητα και την ευαισθητοποίηση των ασθενών. Αν και οι ερευνητές μελέτησαν αποκλειστικά τη γνώση των ασθενών σχετικά με την Αρτηριακή Υπέρταση ως παράγοντα εμφάνισης ΟΕΜ και όχι τους υπόλοιπους παράγοντες κινδύνου, επισημαίνουν ότι οι υπερτασικοί ασθενείς οφείλουν να είναι ενήμεροι για όλους τους παράγοντες κινδύνου εμφάνισης ΟΕΜ.

Οι Wartak και συν.,[21] διενήργησαν μελέτη με στόχο την εκτίμηση της γνώσης των προδιαθεσικών παραγόντων κινδύνου καρδιαγγειακών παθήσεων και των προστατευτικών παραγόντων από τη νόσο σε ασθενείς ανεξαρτήτου πάθησης. Για τις ανάγκες της μελέτης διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια σε 2200 ασθενείς για την αναγνώριση 7 παραγόντων κινδύνου εμφάνισης καρδιαγγειακών παθήσεων. Από αυτούς απάντησαν οι 1702 (77%). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 37% των ασθενών αναγνώρισε και τους 7 προδιαθεσικούς παράγοντες κινδύνου. Παράλληλα, ο μέσος όρος του δείγματος αναγνώρισε περίπου 5 (4.9) παράγοντες κινδύνου. Η πολυπαραγοντική ανάλυση έδειξε ότι η γνώση και των 7 παραγόντων σχετίζεται θετικά με το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και την Καυκάσια φυλή. Τέλος, από τους ασθενείς με Σακχαρώδη Διαβήτη το 20% δεν γνώριζε ότι η νόσος αυτή αποτελεί

προδιαθεσικό παράγοντα κινδύνου εμφάνισης καρδιαγγειακών παθήσεων. Το δείγμα της μελέτης περιείχε και ασθενείς με ΟΕΜ, όμως από τα αποτελέσματά της δεν προκύπτουν σαφή συμπεράσματα σχετικά με τις γνώσεις τους σε σχέση με τους προδιαθεσικούς παράγοντες.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ένα μικρό ποσοστό μόνο των ασθενών παρουσιάζει καλό επίπεδο γνώσης.[15,16,21] Υπάρχουν όμως και κάποιες μελέτες οι οποίες αναφέρουν το χαμηλό επίπεδο γνώσης, όμως υποστηρίζουν ότι το ποσοστό των ασθενών είναι λίγο μεγαλύτερο.[17] Η μικρή αυτή διαφορά στα ποσοστά σχετίζεται πιθανά με τον πληθυσμό στόχο και τη μεθοδολογία έρευνας κάθε μία μελέτης.

Εξίσου σημαντικό αποτέλεσμα που προέκυψε από τη παρούσα ανασκόπηση είναι ότι το καλό επίπεδο γνώσης σχετίζεται άμεσα με το άρρεν φύλο και το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης.[15,17,19] Το αποτέλεσμα αυτό φαίνεται λογικό καθώς οι ασθενείς με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης έχουν τις γνώσεις και τις ικανότητες να αναζητήσουν σημαντικές πληροφορίες για την ασθένειά τους σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή.

Η απλή αναφορά σε ένα πρόβλημα χωρίς την ανάδειξη χρήσιμων προτάσεων επίλυσης και αντιμετώπισης δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη αξία. Για το λόγο αυτό, η παρούσα συστηματική ανασκόπηση είναι σημαντική καθώς ανέδειξε την κύρια πρόταση αντιμετώπισης του χαμηλού επιπέδου ενημέρωσης ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με τους προδιαθεσικούς παράγοντες, που είναι η εφαρμογή επιθετικών εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο την ενημέρωση του πληθυσμού, ως κύριος τρόπος αντιμετώπισης της αυξανόμενης εμφάνισης της ασθένειας.[15,17,19] Στην ενημέρωση κύριο ρόλο διαδραματίζουν οι επαγγελματίες υγείας.[16]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τον μικρό αριθμό των μελετών που τελικά συμπεριελήφθησαν στη παρούσα ανασκόπηση προκύπτει ότι το συγκεκριμένο θέμα δεν έχει μελετηθεί αρκετά από την επιστημονική κοινότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Κρίνεται επομένως απαραίτητο να διενεργηθούν νέες μελέτες διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα όπου δεν βρέθηκε κάποια μελέτη που να εκτιμά την ενημέρωση Ελλήνων ασθενών με ΟΕΜ σε σχέση με τους προδιαθεσικούς παράγοντες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Teo K, Ounpuu S, Hawken S, Pandey M, Valentin V, Hunt D και συν., Tobacco use and risk of myocardial infarction in 52 countries in the INTERHEART study: a case-control study. The Lancet 2006;368(9536):647-658.
2. Hajjar I. Trends in Prevalence, Awareness, Treatment, and Control of Hypertension in the United States, 1988-2000. JAMA 2003;290(2):199.
3. Mancia G, Laurent S, Agabiti-Rosei E, Ambrosioni E, Burnier M, Caulfield M και συν., Reappraisal of European guidelines on hypertension management: a European Society of Hypertension Task Force document. Journal of Hypertension 2009;27(11):2121-2158.

4. Assmann G. HDL Cholesterol and Protective Factors in Atherosclerosis. Circulation 2004;109(23_suppl_1):III-8-14.
5. McQueen M, Hawken S, Wang X, Ounpuu S, Sniderman A, Probstfield J και συν., Lipids, lipoproteins, and apolipoproteins as risk markers of myocardial infarction in 52 countries (the INTERHEART study): a case-control study. The Lancet 2008;372(9634):224-233.
6. Howard B. Prevention Conference VI: Diabetes and Cardiovascular Disease: Writing Group I: Epidemiology. Circulation 2002;105(18):132-137.
7. Gu K, Cowie C, Harris M. Mortality in Adults With and Without Diabetes in a National Cohort of the U.S. Population, 1971-1993. Diabetes Care 1998;21(7):1138-1145.
8. Hu F, Stampfer M, Haffner S, Solomon C, Willett W, Manson J. Elevated Risk of Cardiovascular Disease Prior to Clinical Diagnosis of Type 2 Diabetes. Diabetes Care 2002;25(7):1129-1134.
9. Wu C, Gong Y, Yuan J, Gong H, Zou Y, Ge J. Identification of shared genetic susceptibility locus for coronary artery disease, type 2 diabetes and obesity: a meta-analysis of genome-wide studies. Cardiovascular Diabetology 2012;11(1):68.
10. Yusuf S, Hawken S, Ôunpuu S, Bautista L, Franzosi M, Commerford P και συν., Obesity and the risk of myocardial infarction in 27 000 participants from 52 countries: a case-control study. The Lancet 2005;366(9497):1640-1649.
11. Nasir K, Budoff M, Wong N, Scheuner M, Herrington D, Arnett D και συν., Family History of Premature Coronary Heart Disease and Coronary Artery Calcification: Multi-Ethnic Study of Atherosclerosis (MESA). Circulation 2007;116(6):619-626.
12. O'Donnell C. Family History, Subclinical Atherosclerosis, and Coronary Heart Disease Risk: Barriers and Opportunities for the Use of Family History Information in Risk Prediction and Prevention. Circulation 2004;110(15):2074-2076.
13. Anand S, Islam S, Rosengren A, Franzosi M, Steyn K, Yusufali A και συν., Risk factors for myocardial infarction in women and men: insights from the INTERHEART study. European Heart Journal 2008;29(7):932-940.
14. Panagiotakos D. Marital status, depressive episodes, and short-term prognosis of patients with acute coronary syndrome: Greek study of acute coronary syndrome (GREECS). Neuropsychiatric Disease and Treatment 2008: 425.
15. Zuhaid M, Kazmi S, Farooq U, Khan IA, Aziz T, Aziz S, Rahim M.Knowledge of modifiable risk factors of cardiovascular diseases among patients with acute myocardial infarction.J Ayub Med Coll Abbottabad 2014;26(3):364-367.
16. Ahmed E, Youssif M, Ayasreh I, AlMawajdeh N. Assess the risk factors and knowledge on modification of lifestyle among patients who have experienced acute myocardial infarction in Taif. International Journal of Medical Science and Public Health 2013;2(2):354.

17. Khan M, Jafary F, Jafar T, Faruqui A, Rasool S, Hatcher J και συν., Knowledge of modifiable risk factors of heart disease among patients with acute myocardial infarction in Karachi, Pakistan: a cross sectional study. BMC Cardiovascular Disorders 2006;6(1):18.
18. Abed M, Khalil A, Moser D. Awareness of modifiable acute myocardial infarction risk factors has little impact on risk perception for heart attack among vulnerable patients. Heart & Lung: The Journal of Acute and Critical Care 2015;44(3):183-188.
19. Migliaresi P, Celentano A, Palmieri V, Pezzullo S, Martino S, Bonito M και συν., Knowledge of cardiovascular risk factors and awareness of non-pharmacological approach for risk prevention in young survivors of acute myocardial infarction. The cardiovascular risk prevention project “Help Your Heart Stay Young”. Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases 2007;17(6):468-472.
20. Adhikari A, Bhandari B. Awareness and Practice of Prevention of Myocardial Infarction among Hypertensive Patients: Cross Sectional Study in a Tertiary Cardiac Centre of Nepal. Nepalese Heart Journal 2017;14(1):25.
21. Wartak S, Friderici J, Lotfi A, Verma A, Kleppel R, Naglieri-Prescod D και συν., Patients' Knowledge of Risk and Protective Factors for Cardiovascular Disease. The American Journal of Cardiology 2011;107(10):1480-1488.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
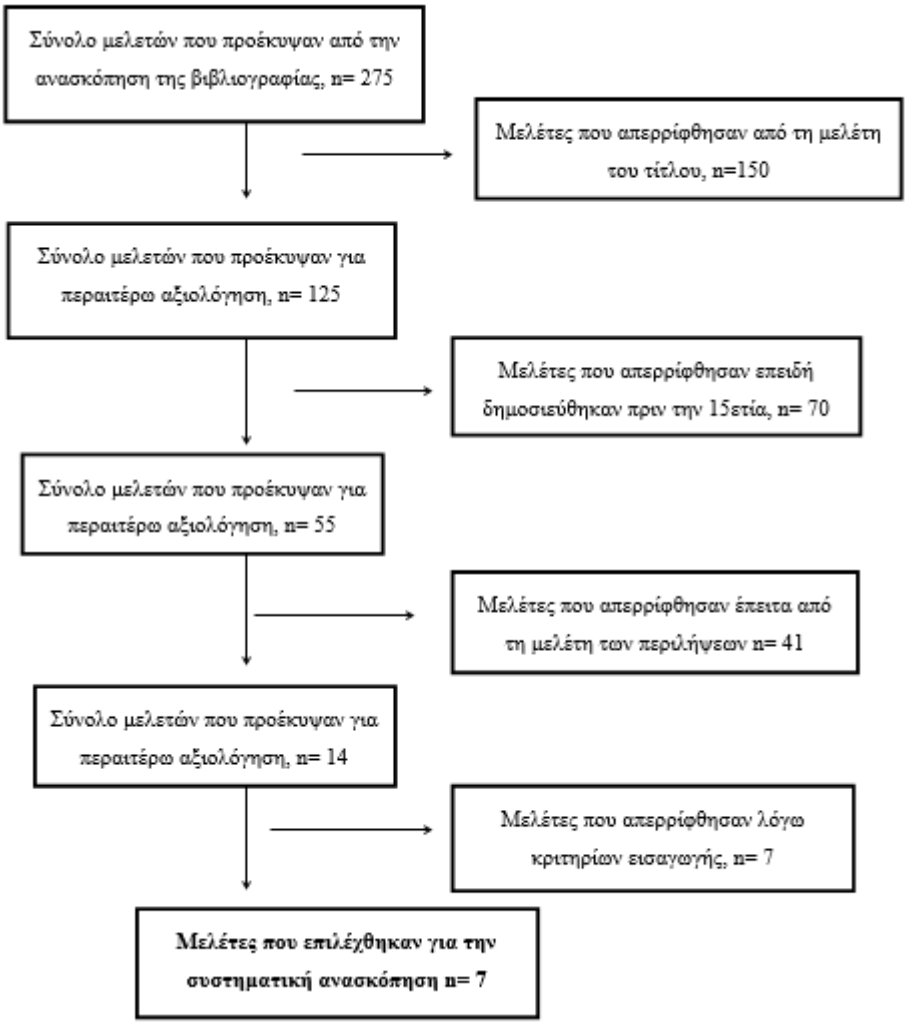
Διάγραμμα 1: Διαδικασία επιλογής και εισαγωγής άρθρων στη βιβλιογραφική ανασκόπηση.